

אסור מה"ח דוקא אם דלוקא קרתי. עיין סוף פ"ק אצל כלל סתמא כתיב ועובר
 גם אם ה"ו דייני לעבדים ומ"מ ל"ע. והנה הרה"מ כתב וטובו בזכרים כנר
 כתבתי לעיל כ"פ דאם קבלו עליהם בד"מ נשים דמהני קבלה עש"ם ור"מ גם
 הנשים הם כאלו הוא דאסור להם ליקח
 כ"ז. וב"ג שהוא דייני על א' מלות שלו ע'
 בא"ת סי' ה"ל כהנ דב"ג אינו מזהיר
 משומר. ובמח"כ נעלם נומנו ד' הרמזין
 ע"ה פ' ושלח בספוק ויענו מביא ירושלמי
 דב"ג שלקח שוחד נהרג מזהיר דמזהיר
 אזהר בכלל הדיוני אך מ"מ שבו שמיכה
 הא"ת לענין. לפ"כ בשם המו"י יש לפלפל
 בזה אצל און לחלוק על הירושלמי המפורש.
 ומ"ש הר"מ והרה"מ דקאי בזהיר לוקח
 שוחד א"ל מגלן דבחרה מזהיר אחר לוקח
 שוחד להכות נפש ואפשר דוקא בד"ג קס
 ליה בזהיר אצל ד"מ מנ"ל. וגם פשוט
 דפסול לעדות עיין נסיונו ל"ד גבי רשע
 דחמס. והזכירו כמזהיר שם. ומ"ל פ"ד
 מה' מלוה ד"ה כתב הרב כה"ג מביא
 שם הובי דכתיב ארוך כבורה ה"ל כעובר
 על הסנועה דלרור בו שנועה בו' פ"ט
 א"כ ה"ל. אך כבר כתבתי דמנ"ל דקאי
 בד"מ ור"מ מה שעובר על הסנועה והכ"מ
 לפלפל ונחתי רק כמזכיר. וק"ל לפמ"ש
 דהטעם דלר"ך להחזיר השוחד מטעם דרבא
 דכ"מ דאר"ל"ח בו' ולגזייה דמהני ודאי א"ל
 להחזיר אסן כן בחיבורה דמקשין אב"י
 ורבא נח"פ ומשני כר"ק א' ויאלה כבידים
 ודחי דקראי פלגי וע"ש בתוספות נימא
 דפלגי בשוחד דלגבי א"ל להחזיר ולרבא
 לר"ך להחזיר כמ"ש וכו' :

(ב) אבר אם הדין בע"מ בו' עש"ם
 דאפי' בזהיר שער ולא שוחד
 אסור ליקח והטעם שכן לר"ן דייני בטל"ן
 רק שכן בטלה דמוכח שרי וזה הטעם
 משום מה אזי חמס בו'. ופשוט דהפסולים
 לר"ן קיבלו ע"ה רשאים ליקח שכן
 כיון דאינם מחוייבין ע"ה הוי מ"מ
 עדים שמוחזרים ליקח שכן לראות. ולענין
 אסן קבלו שכן אסן לריכס להחזיר מלך
 הסבירא כיון דייני בטל"ן אסן כן לא עשה
 הפסולה ששכר אהוה ולר"ך להחזיר או מחמת
 כל מלחה דאמר דמנ"ל לא תעביד ולפי
 שאינו מן המלוה דמותר און לרובי להאריך
 כאן בזה. ועיין במורה נבוכים ס' שם
 ובכ"מ פ"ה מהלכות פרה הל' א' גבי
 הוי' וקידוש דגס כן פסול כשכר מזהיר
 דאסן לא נקח לו שער רק הכניס ליתן לו
 און זה נוטל שכר והקידוש כשר א"כ ה"ג
 ומ"מ ל"ע. ואכ"מ ויבואר א"ה במק"ל.
 ואם נאמר כה"מ דהבכחה ל"ה נוטל
 שכר א"כ דייני קיימין אסן כן ממילא לריכין
 ליתן אחר כך השכירות דשכירות פועל הוא
 דבזבזו כיון דעשה הפסולה דהדין קיים
 לר"ך ליתן לו שכרו :

מצוה פ"ד והשביעית תשטמנה

(א) להפקיר כל מה שתוציא הארץ בשנה השביעית שהיא
 נקראת מפני המעשה הזה שנהחייבנו בה שנת
 השמיטה יוכה בפירותיה כל הרוצה לזכות שנאמר והשביעית
 תשטמנה ונמשתה ואכלו אביוני עמך ויתרם תאכל חית השרה
 כן תעשה לברמך ליתריך ולשון סכילתא והוא הכרם והזית בכלל
 ה' כלומר שראש הפרסוק שאמר תשטמנה ונמשתה כולל כ"מ
 שיצמח שתי בין פירות האילן ובין פירות האדמה ולמה פרטין
 הדתוב שתי אלה להקיש לזכרם שאר מיני אילן. ולמלך כמו שיש
 בכרם עשה ול"ת שהרי בפירוש נהנה עליו ואת ענבי נזירך לא
 תבצור. כמו כן כל שאר אילן יש בהם עולית לשיכך פרט ברם
 וזית ללמד על ענין זה. כי כוונת הדתוב דל"ד זית לבד אלא
 ה"ה לכל שאר פירות האילן אלא שהזכיר א' טהן והוא סמלך
 לכולן שזה מן המדות שהתורה נדרשת בהן ומצוה זו שהיא
 להפקיר כל פירותיה ומצוה אחרת שצוינוה האל לשבות בה כמ"ש
 ככי תשא בחריש ובקציר תשבות קשר אחר להם. משרשי המצוה
 לקבוע בלבנו ולציר ציור חוק במחשבותינו ענין חידוש העולם
 כי ששת ימים עשה ה' את השמים ואת הארץ וביום השביעי
 שבת שלא ברך דבר. הכתיב מנוחה על עצמו למען הסוד
 ולעקור ולשרש מרעיונו דבר הקיבור אשר האמינו הכופרים
 ובו יתרוסו כל פנותיה ויפוצו חומותיה ובה חובה עלינו להוציא
 כל זמנינו יום יום ושנה שנה עד"ו למנות שש שנים ושבות
 בשביעית. וכן לא תפרד וענין לעולם כמין ועינינו תמיד והוא בענין
 שאנו כוונין ששת ימי השבע בששת ימי העבור (ואח"כ עושיין) יום
 מנוחה לכן צוה ב"ה להפקיר כ"מ שתוציא הארץ בשנה זו מלבד
 השביתה בה כדי שיוכר האדם כי הארץ שמוציאה אליו הפירות
 בכל שנה ושנה לא בכחה ובגולתה כי יש להם ארון על אדוניה
 וכשהוא חפץ הוא מצוה עליה להפקירם. ועוד יש תועלת נמצא
 בדבר לקנות בזה מרת הורגנות כי אין נדיב כנותן מבלי תקוה
 על הגמול ועוד יש תועלת אחר נמצא בזה שיוסיף האדם בתחון
 כשי"ת כי כל המוציא תבליט לתת ולהפקיר לעולם כל גדולי
 קרקעותיו ונחלת אבותיו הגדלים בכל שנה אחר ומלומד בכך
 הוא. ועל המשפחות כל ימיו לא תחוק בו לעולט מרת הגילות
 הרבה ולא מיעוט הכסחון. מדיני המצוה מהם ודברים מעבודות
 הארץ שהן לנו בחיוב שביתה זו מה"ת כגון זריעה זמירה קצירה
 בצירה ואשר הן אסורות כגון סובל וחופר ועבודות
 שבאיון. כגון חותך מטנו ובלת פורק ממנו עליו או ברם יבשים
 מאבק. או מעשן חתתיה דהמית הרזולעת. כך הנטיעות קוטם
 או מפסג האילנות. ומה שהתירו לעשה כגון סוקרין במיקרא
 ועוד תחת הגפנים ודין עבודות בית השלחן ושלא יעשה אשפה
 בתוך שדהו עד שיעבור זמן הזבול ואח"כ שתהא נדולה ודא יהא
 נראה כמזבל ושיעבור מק"ל סאה זבל ולמעה. ומ"ש שהחוב
 להטמט מעבודת הארץ ל' יום קורם שנת השביעית והיא ה"ל"מ.
 ודין שדה אילן במה זמן אחר בעבודה נשנה ששית ושהו נקרא
 שדה אילן. ואיסור הברכה והרכבה בה יהא בנטיעותיו ופירות
 שביעית מה דינם דכל שהוא מיוחד יטאבל אדם כגון חטים
 ושעורים ופירות און עושיין בהן מליגבא או רטייה שנאמר בתן
 א"בלה

והסוד ליקח פירותיהם אך אסן נאמר דהוא אפקעתא דמלכא גם פירות של
 חס"ו הוי הפקר גמור. ואל"ל הא דמן שומרי סמיים בשביעית לנורך לה"ס
 ושה"ל טענין שכן בו' ובהוספות מנחות פ' כל הקבוצות ובכ"מ פלגו הא מן
 המצוה אסור בזבילה ע"ש ולמה לא היו לוקחין שכירות חס"ו דאפשר לא ה'
 בטון לירושלים פירות שלהם ואסן ה' באקראי אפטר דהאי' דהוי לוקחים משלהם
 או דאפי' ה' מ"מ אינם בני הקנאה מה"ת כיוצא ונ"פ. ואם הפירות של חס"ו
 נשאלו אחר שביעית ונתגדלו לריכס להפקיר פירותיהם אח"כ דיעקר המלוה ע"מ
 שגדלו בשביעית יש עליהם קדושה שביעית אפי' בשאר שנים ע' ר"ח ה' שמיטה.
 והמלוה ל"ד בשנה השביעית [אלהן] בכל שנה של המלוה ככ"פ. ובחוס' במקומות
 ה"ל הביאו פלוגתא אי הפירות מן המזומר אסור. בזבילה א"ל ע"ש בזהיר גבי
 שומרי סמיים. ומלך הסבירא כשלמא לוי אמרין דהיי אפקעתא דמלכא דהתורה
 נפקרה

מצוה פ"ד והשביעית תשטמנה

(א) להפקיר בו' ומביא הרב המחבר
 במלוה זו דין עבודה
 ושיך לפרשח חשא בעשה דחריס וקל"ר בו'
 כמ"ש המ"ל כאן בהגהותיו וא"ה שם אכתוב

דין עבודה וכן מ"ש להפקיר כל פירות שמיטה וסיים הרה"מ דהנהגה כזכ"ב כח"
 ועובר ע"ו ונעל שדהו וכרמו בטל עשה ומלוה זו הוא בר"מ פ"ד מה' שמיטה
 ויובל הכ"י ועכ"מ שם בשם המכילתא. ואני מוסקת אי המלוה אלקרקעתא דרבא
 הוא דרממנא ניהו להפקיר פירותיו בשביעית ומחוייב לקיים להפקיר ואם הפקיר
 ה"ו הפקר אצל אסן אינו הפקיר ופי' דעובר על עשה מ"מ אינו הפקר
 רק עובר על גזירת הש"ס א"כ און אחר רשאי ליעלו והיי' הוא ב"ד צד האר"ס
 כ"ו שלא הפקיר. ומבואר בכ"מ ור"מ פ"ו מהמ"ט שביעית פסור מן מעשה כיון
 דהוא הפקר והפקר פסור מן המעשר א"כ כ"ו שלא הפקיר כיון דל"ה הפקר חייב
 לשאר. א"ל הפקר זה א"ל הטעם להפקיר רק הוא אפקעתא דמלכא שהוא ממילא
 הפקר רק אסן נעל כרמו עובר על עשה זו והרי הוא גזול הרבים אצל ממילא הוי
 הפקר אסן פסור ממתער בכ"ע. וכן אסן אחר זכה בע"כ דבעל"ה הרי הוא

Handwritten notes on the left margin.

Handwritten note: ואל"ל

Handwritten notes on the left margin.

Handwritten note: אקרייה